

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴՈՒՄ

Հոկտեմբերի 4-ին, ժամը 11-ին, Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդի նախագահ Ֆ. Տ. Սարգսյանը ընդունում է Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վալդեն Ա-ին և Մայր Աթոռի հյուրերին՝ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության նախագահ Ալեք Մանուկյանին, Բարեգործական Միության ԱՄՆ-ը, Կանադայի, Լատինական Ամերիկայի բաժանմունքների ղեկավարներին, ԱՄՆ-ի հայոց արևելյան թեմի առաջնորդ Տ. Թորգոմ արքեպ. Մանուկյանին, Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակ և Ֆրանսիայի հայոց թեմի առաջնորդ Տ. Սերովքե արքեպ. Մանուկյանին և հոգևորական ու աշխարհական այլ անձանց:

Մեծարգո նախագահ Ֆ. Սարգսյանը ողջունում է բարձրաստիճան հյուրերին և, բարձր գնահատելով Վեհափառ Հայրապետի հայրենասիրական ու խաղաղասիրական գործունեությունը, քաջառողջություն և նոր հաջողություններ է մաղթում Նորին Սրբությանը՝ Նրա ավելի առաքելության ճանապարհին: Մեծարգո նախագահը գնահատանքի ջերմ խոսք է ուղղում նաև տիար Ալեք Մանուկյանին՝ սփյուռքահայության ծոցում նրա ծավալած հայրենասիրական և կրթական ու հայապահպանման գործունեության համար:

Վեհափառ Հայրապետը և պրն. Ալեք Մանուկյանը իրենց պատասխան խոսքերով շնորհակալություն են հայտնում ջերմ ընդունելության համար և սրտագին բարեմաղթություններ անում մայր հայրենիքի հետագա է՛լ ավելի ծաղկման համար:

Բարեկամական մթնոլորտում տեղի ունեցած սույն ընդունելությանը ներկա էին Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդի գործերի կառավարիչ Վ. Հ. Վարդանյանը և Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Ռուբեն Պարսամյանը:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՃԱՇԿԵՐՈՒՅԹ

Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհուրդը «Հրապղան» հյուրանոցում ճաշկերույթ է տալիս ի պատիվ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վալդեն Առաջինի գահակալության 27-րդ տարե-

դարձի և այդ առթիվ Հայաստան ժամանած Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության նախագահ տիար Ալեք Մանուկյանի ու նրան ընկերակցող անձանց:

Ճաշկերության ընթացքում Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Ռուբեն Պարսամյանը ջերմորեն շնորհավորում է Վեհափառ Հայրապետին՝ Նրա գահակալության 27-րդ տարեդարձի առթիվ, ապա բարիգալստյան խոսք է ուղղում Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության նախագահ Ալեք Մանուկյանին, նրա տիկնոջը և մյուս հյուրերին:

Պարոն Ռուբեն Պարսամյանի խոսքից հետո ելույթ է ունենում Հայոց Հայրապետը: Նա մասնավորապես, նշում է, որ այս անգամ Իր գահակալության տարեդարձը հատուկ նշանակություն է ստանում «Ալեք և Մարի» գանձատան և Լորիյան Հայրիկի արյուր-հուշարձանի բացմամբ:

Նորին Սրբությունը ջերմ հուզումով վեր է հանում տիար Ալեք Մանուկյանի բացառիկ անձնավորությունը իբրև հարապատ ու հավատավոր զավակը Հայ Եկեղեցու, իբրև վաստակաշատ նախագահը Հ. Բ. Ը. Միության, իբրև հայ հայրենիքի գերագույն շահերի պաշտպան հասարակական գործիչ և իբրև ազնիվ ու առաքինի, իր շուրջ միայն լույս և բարիք բաշխող մարդ:

Ի պատասխան իրեն ուղղված գնահատանքի այս ջերմ խոսքերի Բարեգործական Միության նախագահ Ալեք Մանուկյանը հանդես է գալիս հետևյալ ճառով.

«Միրելի բարեկամներ, չափազանց խոնարհ կզգանք մենք զմեզ հարգանքի այն արտահայտությանց դիմաց, որոնք ուղղվեցան մեզի, հայրենիք հասնելու առաջին վայրկյանն սկսյալ, հայրենաբնակ ժողովուրդեն, թե՛ պետական անձնավորությանց և թե՛ Վեհափառ Հայրապետին: Կողմե:

Վստահաբար, բոլոր ազնիվ խոսքերը և գնահատանքի ջերմ արտահայտությունները մեր միջոցավ կերթան Սփյուռքի մեր հարուստ զանգվածներուն, որոնց սիրտը կբաբախն հայրենիքի ջերմ սիրով: Գիտենք, թե սփյուռքահայությունը կարևոր տեղ մը ունի ձեր մտածումներուն մեջ, խոսուն վկայություններով դուք հաստատած եք մանավանդ, թե սփյուռքահայությունը լրացուցիչ մեկ մասը կնկատենք մեր հայրենաբնակ ժողովուրդին: Ամեն սփյուռքահայ հոգևոր քաղաքացի է իր հայրենիքին, անբաժանելի մեկ մասնիկը անոր: Տասնամյակ մը առաջ էր, երբ եկանք հայրենիք՝ համբուրելու համար մեր նախահայրերուն սրբապան հողը: Երջանիկ էինք մեր ժողովուրդը իր ապահով օրրանին մեջ տեսնելով: Սակայն այսօր երջանիկ և մասնավորաբար հպարտ կըզգանք, որ մենք զավակն ենք ավելի շքեղացած, ավելի պորացած և ծաղկած հայրենիքի մը:

Ամեն սփյուռքահայ ուրախության սրցունքներով կգիմավորեն իր հայրենիքի հպոր վերելքը, և մենք բացառություն չենք կրնար կազմել, մանավանդ, երբ մեր դիմաց կգտնենք ձեզ՝ ճշմարիտ հեղինակները այդ մեծագործության:

Եթե իրավ է, որ մեր նախահայրերու հոգիները կսավառնին մեր գլխուն վերև, ապա ուրեմն անոնք բարի և ազնիվ նախանձով վերեն պիտի նային մեր սերունդին, որովհետև դարերու անհնարին զրկանքներն ետք մեր սերունդն է, որ բախտավորություն ունեցավ հայրենիքը տեսնելու:

Քանի՜ սերունդներ հայրենիքի կարոտով մեկնեցան այս աշխարհն, ու քանի՜ սերունդներ հայրենիքի երապին համար պայքարեցան ու նահատակվեցան:

Եվ այսօր մեր սերունդն է, որ կտեսնե հայրենիքի վերականգնումն ու վրկայելն իրականացումը մեր հայրերուն դարավոր երազին...

Այսօր հայը տեղը դարձած է իր հայրենիքին՝ իր պատմական հողերու մեկ բեկորին վրա: Եվ թե ան ունի պետական կյանք՝ իր պաշտոնական լեզվով, ծաղկող մշակույթով ու գլուխալուծությամբ:

Մեր հայրերը և անոնց հայրերը երազեցին այսպիսի խաղաղ օջախ մը ունենալ՝ պահպանելու և ծաղկեցնելու մեր ազգային մշակույթը, բայց դժբախտաբար արյունն ու աքսորը եղան իրենց բաժինը: Վեց դարեր ամբողջ հայ ժողովուրդը գրկված մնաց պետական կյանքէ: Ու երբ երկու տարի անտեր Հայաստանը ունեցանք, ան ոտքի կոխան դարձավ իր դարավոր թշնամիներուն՝ շեշտելով այն իրողությունը, թե մեր փոքրիկ երկրի վերապրումը կարելի է ապահովել միայն հզոր պետության մը պաշտպանությամբ:

Բազմաշարժար հայության այս վերջին կռվանը ունեցավ իր ճակատագրական պահերը, մանավանդ, երբ ստորագրվեցավ Ալեքսանդրապոլի դաշնագիրը: Սակայն բախտի անիվը, որ միջոտ աղետին ուղղությամբ դարձած էր, անգամի մը համար դարձավ ի նպաստ մեր ժողովուրդի, ու մեր փոքրիկ երկիրը փրկվեցավ վերջնական կործանումէն:

Ահա 62 տարիներէ ի վեր ապահով վերելք մը կապրի մեր հայրենիքը: Երկրորդ աշխարհամարտը ցնցեց երկիրը, սակայն չկրցավ զայն կործանել: Ասիկա ինքնին նշանակալից երևույթ մըն է. անցյալին՝ նման ցնցումներ կը կործանեին մեր երկիրը և ավերակի վրա ավերակ կոչուէին:

Արտասահմանը չկրցավ գործնապէս մասնակցիլ հայրենաշինության գործին՝ բացի առաջին տարիներու իր օժանդակութենէն: Հայրենի ժողովուրդն է, որ իր բազուկներով ու եղունգներով կերտեց այս երկիրը և հասուց այսօրվաս բարգավաճ ու շենջող վիճակին:

Այս բարգավաճման մեջ իր հիմնական ու նշանակալից դերը ունի նաև ֆիզիկական ու քաղաքական այն ապահովությունը, զոր Հայաստան վայելեց վերջին վաթսուամյակին, շնորհիվ ռուս ժողովուրդի պաշտպանության և օգնության:

Մենք արտասահմանի մեջ քաղաքական ու գաղափարական տարբեր դրության մը ներքև կապրինք, սակայն չենք կրնար քաղաքական ժամանակավոր չափանիշներով դատել Հայաստանի գոյության իմաստը: Մեզի համար ամենն թանկագինը ու նվիրականը մայր հայրենիքի կենդանի գոյությունն է, և այդ երևույթը մենք կտեսնենք իր պատմական ընթացքին մեջ: Հակառակ գաղափարական ամեն կարգի վերապահությանց՝ արդի ժամանակներու պատմությունը ցույց տվավ, թե ներկա դրությունը ամենեն ապահով գոյավիճակը երաշխավորած է մեր երկրին ու մեր ժողովուրդին համար: Նոյնիսկ մեր անկախ թագավորության շրջաններուն, երբ հայությունը բարօր ու մշակութային աճումով կյանք մը կարողացավ ստեղծել, ներխուժումներու սարսափը անպակաս էր մեր սահմաններուն վրա:

Եթե մեր բազում նահատակություններն ու տառապանքները բան մը սողվեցուցին մեզի՝ առիկա քաղաքական իրապաշտությունն է: Բարեբախտաբար, մեր փոքրիկ երկիրը 60 տարիներէ ի վեր կվայելէ պաշտպանությունն ու օժանդակությունը ռուս ազնիվ ժողովուրդին: Եվ ան, որ կսիրէ Հայաստանը և կգորգորա անոր գոյության վրա, չի կրնար չհարգել զայն պաշտպանող ձեռքը:

Երբ կնայինք այսօր աշխարհի քարտեզին, կճմվի մեր սիրտը, որովհետև խռովությունը ամեն տեղ է. սահմաններ կջնջվին, հողամասեր կգրավվին, վանգվածներ կբնաջնջվին, և արյունը կհոսի առատորեն: Այս վրդովիչ պատ-

կերի դիմաց՝ ապահով կմնան, սակայն, Հայաստանի նահանսները. ու կյանքը կշարունակվի իր խաղաղ ու ստեղծագործ ընթացքով:

Ահա այս է ոգեշնչող պատկերը մեր հայրենիքին, և արդեն այս է կարևորը. դրոշակի գույնին ու վարչաձևին մասին հարուցված վեճերը արտասահմանին մեջ աննշան կդառնան, երբ կանգուն է հայոց հայրենիքը:

Աննախընթաց երևույթ է, որ վերջին վաթսուամյակի աշխարհացունց բախումներուն մեջ թիվ մը հող անգամ չպակսեցավ մեր երկրեն: Նորօրյա հրաշք կարելի է համարել այս իրողությունը:

«Տարբեր ես դուն մեր երազեն»,—ըսած է Սփյուռքը խորհրդանշող ամենն սիրելի բանաստեղծը՝ Վահան Թեքեյանը, և ապա անմիջապես ավելցուցած է. «ավելի լավ...»:

Այս օրվան ամուր և անխորտակելի Հայաստանը խարխիսն է մեր ապագա մեծ երազներուն: Անոր իրականությամբ է, որ կրնանք իրագործել մեր ապագայի երազները:

Դուք, սիրելի հայրենակիցներ, կկերտեք ոչ միայն ձեզի համար, այլ նաև մեզի համար, սփյուռքահայերուս համար: Արդեն հայրենիքի բարերար ձեռքը կհասնի ամեն տեղ, հայրենիքի շունչը կերաշխավորե սփյուռքի գոյատևումը: Ան կհասնի մեզի իր արվեստագետներով, իր դասագրքերով, իր երգերով ու պարերով:

Սփյուռք-հայրենիք մշակութային ու հոգեկան կապերու պահպանության գործին մեջ անփոխարինելի եղած է դերը Սփյուռքահայ կոմիտեին. ան հայրենիքը մոտեցուցած է Սփյուռքին և Սփյուռքը՝ հայրենիքին: Եվ այդ փոխադարձ ճանաչողությունն ու սերն են, որ պահպանած են հայ ժողովուրդի միասնականության ու մեկության գաղափարը:

Կույնք այսօր մեր սրտագին շնորհակալությունները հայտնել Սփյուռքահայ կոմիտեին և անոր միջոցով՝ նաև հայրենի պետությանը: Առանց հայրենի իրականության և օժանդակության, կարճ պիտի ըլլա Սփյուռքի պատմությունը, և աննպատակ՝ անոր գոյապայքարը: Մենք կպահենք Սփյուռքը այսօրվա ու վաղվա Հայաստանին համար:

Մենք հպարտությամբ և պոռացող հավատքով հետևեցանք նաև Ս. Էջմիածնի դարավոր Աթոռի ծաղկումին: Եվ այսօր կշնորհավորենք Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինին հայրապետության 27-րդ տարեդարձը և կմաղթենք Իրեն երկար ու երջանիկ տարիներ:

Երբ Վազգեն կաթողիկոս արտասահման կուգա, ամբողջ Հայաստանն է, որ կբերե Ան Սփյուռքի տարահալած ժողովուրդին:

Ձեր վաթսուն տարիներու հաջողությունները, հաղթանակները, մշակութային և ազգային կոթողային իրագործումները մեզ կբերեն այն անխախտ համոզումին, թե վերջնականապես հարություն առած է հայոց դարավոր երկիրը և թե հավերժ է Հայաստանի կյանքը:

Մեր այս այցելությունը հոգեկան հարուստ և անփոխարինելի ապրումներով համակեց մեր հոգիները: Հայրենի պետությունը, մշակույթի գործիչները, Վեհափառ Հայրապետն ու մեր հարապատ ժողովուրդը ամեն ինչ կընեն, որ պեսպի անմոռանալի ուխտագնացության մը վերածվի մեր այս ճանապարհորդությունը դեպի մայր երկիր: Ձգացված ու երախտապարտ ենք բոլորս:

Մեր կողմն, ինչպես նաև մեզի ընկերակցող բոլոր հյուրերուն կողմն կուզեմ իմ խորին շնորհակալությունները հայտնել բոլորին ու կոչել ամբողջ սրտով.

Թող անսասան մնա մեր սուրբ հայրենիքը, և հավերժ ապրի մեր ժողովուրդը»: